

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Lahaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji detrtek meseca. Ako je ta dan praznik, iside „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v soseskiških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Namanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 7.

V Ljubljani, 2. aprila 1896.

Letnik IX.

Velika noč.

Zopet so se približali lepi velikonočni prazniki, spomin častiljivega Gospodovega vstajenja. To je gotovo najveselejši dan v letu, katerega se veseli staro in mlado. A Bog obvaruj, da bi nas zadela tako grozna nesreča, ko nas je bila obiskala lani o veliki noči! Vsem je še gotovo v spominu ona grozopolna noč. Pa, ni namen teh vrstic vzbujati žalostne spomine, ker upamo, da je Bog milostno uslišal naše prošnje in umiril tresočo se zemljo, ampak vzbuditi k novemu, krepkemu delovanju v vseh ozirih, to hočejo te besede.

Rane na poslopjih se še niso zacelile, reva ljudij se po nekaterih krajih ni še prav nič pomanjšala, nasprotno, vsled slabe letine je marsikaki družini kaj trda predla. Mar naj zato obupamo? Ne, pogumno na delo, kar ga je ostalo še od lani, ne vstrašite se trudov, Bog vam pomaga, da si postavite zopet novo domovje, da zopet pripravite Bogu vredno prebivališče. In ko stojite pred dovršenim delom svojih rok, bodete se Mu prav iz srca zahvalili za pomoč in z veseljem bodete zrl na to, kar ste zopet postavili z lastnim denarjem in lastno roko. In v poznejših letih bode ostal le še spomin na potres, ker njegove sledi bodete že kolikor mogoče izbrisali. Ne strahimo se dela in trpljenja, ker tudi mora biti, ako hočemo počitka in veselja. Še-le potem spoznamo dobrotno roko Stvarnikovo, ki, kakor dober skrben oče, svoje otroke ali poplača ali kaznuje, kakor si zaslužijo in kakor so potrebni. Ali morebiti mislite, da potres ni nič koristil? Le pogledjte okoli sebe, vsak bo v svojem kraju, v svoji vasi, v svoji fari našel mnogo izprememb in sicer dobrih, ki izvirajo iz potresa. Obhajajmo tedaj, dragi bralci, letos veselo vstajenje iz pobitosti k veselju, iz obupnosti k pogumu, praznik vstajenja k boljsemu!

Po lanskem potresu pa so se tudi naše politične razmere dokaj spremenile in sicer, hvala Bogu, naši stranki na boljše. Spoznali smo se do dobrega; mi smo hodili vedno po stari poti, ki je jedino prava, med

tem ko so naši nasprotniki krenili jo popolnoma v nasprotno stran. Toda, pojasnimo to z par besedami! Po potresu prišle so volitve v mestni svet. No, dejali smo, dajmo se pobotati in pobotali smo se nekako, da bo mir, seve, precej so nas pristrigili. Volitve pridejo a z njimi tudi skrivna, rovarska agitacija zoper jednega naših kandidatov. Toraj kdo je prvi prelomil besedo? Kaj ne mi? Seveda, liberalci pa so agitirali za svojega kandidata in niso glasovali za našega. No, sedaj smo imeli vendar dovolj jasno pred očmi, kdo seje prepri. Sicer so liberalci lagali, zavijali, a kar je bilo res takrat, je še danes res. — Prišli so novi odborniki v mestni svet in čez nekaj časa si liberalna glava to pametno izmislila, da izvoli mestni svet narodnega odpadnika za častnega meščana. Naši so ugovarjali, a kaj je pomagalo, baron Švegelj je častni meščan ljubljanski in ven je. — Pridejo volitve v deželni zbor. V kmečkih občinah spregledajo ljudje in spoznajo ljudskega neprijatelja in volitev je izpadla za nas popolnoma ugodno. V mestih, no tam pa so izvolili liberalci s silo, golažem in drugimi takimi pripomočki, tudi z lažmi in grozenjem svoje može. Pri tem pa, kakor znano, zveza med liberalnimi Nemci in liberalnimi Slovenci. — Poslanci pridejo v deželni zbor in kedo naj prej razsaja? Glavarji liberalne stranke. In kaj se je pa v zadnjih dneh zgodilo, to je vsakemu znano.

Pri vsem tem pa so še ostali tisti stari čuki, ki vpijejo le vedno: mir, mir. Tako, mi naj se zdaj podvržemo stranki, ki je zavrgla svoj národni ponos in raje šla z našimi sovražniki, ko pa z nami? Naj li molčimo na vse laži in zavijanja, s katerimi nas liberalna stranka obklada? Ne, na podlagi takih načel, kakoršnih se je oprijela nasprotna stranka, mi ne gremo z njo, ampak mi bomo hodili svojo staro jedino pravo pot. Kdor je z nami, Bog ga živi! Zmaga je gotovo naša. Prej ali slej odpro se tudi drugodi ljudem oči in sprevideli bodo, kdo dela za narod. Sicer nas še čakajo hudi boji, ker nasprotna stranka se ne boji mahati po nas tudi ne z blatnim orožjem, kar priča najnovejši naslov, s katerim

pita »Narod« slovensko duhovščino: »Blagoslovljeno scene.« Toda ne strašimo se. Naš Gospod je mnogo trpel od hudobnih jezikov, vse tri leta kar je učil in ves čas njegovega življenja in trpljenja so mu podtikali slabe namene in naposled so ga celo umorili. A vstal je od mrtvih in pokazal, da je resnica nad lažjo, pravica nad krivico. Tudi trudi naše stranke ne bodo brezuspešni, ker se ravno trudimo na podlagi istih načel, za katerih resnico je Kristus umrl, katerih resnic je spričal s svojim vstajenjem. Zmagala bo katoliško-narodna stranka prav gotovo in tedaj bomo zapeli veselo »Alelujo«. Bog daj, da ta vstajenja dan našemu narodu kmalu napoči! Vsem našim somišljenikom in sotrudnikom in bralcem voščimo v dušnem in telesnem oziru prav veselo veliko noč, pa tudi nasprotnikom, da bi kmalu ostali iz groba svojih zmot liberalnih k resnici katoliških načel. Toraj še enkrat: Vsem vkup veselo Alelujo Bog daj!

Kaj je novega po svetu?

Na *Dunaju* bodo volili župana mes. aprila kakor so naznanili uradni listi. Mi prav nič ne dvomimo o tem, kdo bo zvoljen, namreč dr. Lueger. Voljen bo torej zopet Lueger. Toda drugo vprašanje pa je, bo li potrjen ali ne. Ljudje ugibajo sem in tja; listi pravijo jedni da bo potrjen, drugi da ne. Nekateri judovski listi že tako le računajo: Lueger ne bo potrjen, mestni zbor bo zopet razpuščen, zopet nove volitve v septembru in tako naprej. Toda, mar bo ta gonja trpela do sodnjega dne? Liberalci bi pač radi videli, da bi se ubranili krščanskega gospodarstva in zato skušajo zadržati vso stvar. Pa ubraniti se vendar ne bodo mogli in prej ali slej bo židovsko gospodarstvo nehalo. Seveda smrti brani se vsakdo in se zviija in zviija da bi ji ušel, tako tudi brca sedaj židovsko-liberalna stranka na Dunaju v zadnjih zdihljelih.

V *državnem zboru* ni to pot nič novega. Po veliki noči pride volilna preosnova, katera bo skoraj gotovo vsprejeta na vrsto; potem razni novi davki in pa povišanje plač uradnikom, toda le tedaj, če bodo novi davki dovoljeni. Sicer se sliši marsikatera lepa in dobra beseda v zbornici, toda kaj pomaga, ko gospodujoče stranke delajo le za se, ne pa na občno korist vseh narodov.

Kakor morebiti veste, so imeli Poljaki pred leti svoje kraljestvo, a takrat so si tri države poljsko deželo razdelile in sedaj je jeden del Poljakov pod našim cesarjem, drugi pod nemškim, tretji pod ruskim. Toliko da se razumemo. — Poljakom na *Nemškem* se godi strašno slabo. Kar čez noč jih hočejo Nemci vtakniti v nemški jarem, se vé, bi se morali odpovedati svoji poljski narodnosti, poljskemu jeziku in pa katoliški veri. Toda Poljaki se nočejo leviti kakor martinček, ampak ostati pri tem, česar jih je učila stara mati, ker to je gotovo najbolje. Zato jih pa Nemci hudo stiskajo. Dovolijo jim prav malo sol in kadar poljski poslanci v nemškem

državnem zboru kaj prosijo, kar jim že kot ljudem gre tedaj jih ministri imenujejo puntarje! Na neki učiteljski pripravnici so izključili nekega dijaka, ki je pri ljudskem štetju zapisal, da je Poljak, ker je res bil, in se ni hotel zapisati za Nemca. To pač kaže, kako pravični so protestantski in liberalni Nemci nasproti drugim narodnostim!

Iz *Srbije* pač malokdaj kaj slišimo. Ta mala država posnema druge velike v tem, da pridno dela dolgove, da ima vsako pomlad in jesen druge ministre in da imajo tudi tam kaj pogosto gospodje, čim večji so tem daljše prste, da tako na skrivnem kaj vzamejo. Seveda, večje države že precej časa lahko prenašajo take »špase«, a majhne ko Italija pa Srbija, e, tem pa ta reč prav ne tekne in zato vidno hujšajo. Državni eksekutorji lazijo po Srbiji od vasi do vasi in iztirjavajo z neiznosno silo ogromne davke, katere država nalaga ubogim prebivalcem, da poplača dolgove. Ti pa, ko so prišli na berasko palico zbeže v gore in postanejo roparji, katerih je sedaj cela dežela polna. Pošte so vse narobe, ker so pri njih taki, katerim se rado kaj rok prime in zadnjič je brat nekega ministra ukral okoli 250 000 gld. Seveda ljudstvo s slabim gospodarstvom ni zadovoljno in zato je toliko pritiskalo na vlado, da so morali ministri odstopiti. Pri vsej tej komediji pa je to še najlepše, da vlada plačuje vsako leto nad 120.000 gld. tujim listom, da srbske razmere kolikor mogoče lepo opišejo, da ne bi druge države slabo sodile o Srbiji.

No pa ker smo že v Srbiji, stopimo še malo dalje na *Turško*. Da sploh moremo še govoriti o Turčiji, krive so le »krščanske« evropske vlade. Saj ste zadnjič brali, kako da so delali Turki z ubogimi kristijani v Armeniji. Vsemu temu pa je kriva Angleška pa Ruska. Angleži so uboge Armence našuntali potem pa na cedilu pustili, da so jih potem klali ko ovce, ko so se druge vlade delale, kakor bi hotele pomagati Armencem, tedaj pa so Rusi namignili Turku, da naj se nikar nič ne boji, mu bodo že pomagali, če mu tesno pojde. Rusje pač vedel, da Turka rabi za svoje spletke na Balkanu in zato naj le še toliko časa počaka, dokler mu Rus sam ne ukaže v pokoj. Med tem pa je bolgarski knez Ferdinand s svojim brezverskim dejanjem obrnil pozornost nase in pozabili smo na Armence. Knez Ferdinand je sedaj v malih nebesih, vse vlade so ga pripoznale, ruski car mu je naklonjen in tudi turški sultan se je sprijaznil z njim. 26. marca podal se je Ferdinand celo v Carigrad, da se tam sultanu samemu zahvali za njegovo milost, ker ga je pripoznal. Bil je lepo vsprejet in sultan mu je odkazal lepo palačo za bivanje. Tako se slavi odpad. Res, čudna pota hodijo možje, ki vodijo države. Za kak sebičen namen žrtvujejo vero in življenje seveda ne svoje ampak drugih. Na Armence smo tudi zato morali pozabiti, ker je Italija danes tista beseda, pri kateri vsak ušesa napne, češ: kaj je pa tam novega?

Kaj je v *Italiji* novega me vprašate? Saj sem že zadnjič povedal. Novo ministerstvo in pa nove krivice, nove goljufije, nove neumnosti. Seveda Lah! kaj neradi slišijo, da so bili tako grozno tepeni. zato pa

skušajo svojo čast, (katere že prej mnogo ni bilo) odrgniti kakor staro čelado, da bi se svetila. Odrgniti pravim, kajti poslanska zbornica je dovolila blizo 200 mil. za vojsko. In mislite, da jih bodo Lahi kar nagrebli ko listja v jeseni? Bržčas ne. Zato pa bodo odrli revne davkoplachevalce, da se bodo sami sebi smilili. Bodo pa že kakšen nov davek vpeljali, znabiti celo na to, koliko kdo zraka povzije, če ima večji ali manjše pluća. Laška je tako zmolzena, da niti krvavi žulji ne morejo več dati solda. No, pri vsem tem pa so Lahi še strašno ošabni. Hočejo sicer mir skleniti z Menelikom, toda mir mora biti »časten«. To se pravi, ali čakajte, bom vam raje povedal primeru. — Fantje iz jedne vasi gredo vasovat v drugo vas, (kar je mimogrede rečeno, škodljivo za dušo in telo), tam dobe fante, ki jim niso nič naredili, pa jih nazgo s poleni. No, teh hrbet se vse jedno ni tñala, in zato poprimejo tudi polena in kamnje, pa usiljence zapode domov. Ali bi se ljudje smejali, če bi potem v nedeljo pred cerkvijo hotel veliki fant iz te vasi, ki je prva napadla, zahtevati od onih, naj jih prosijo za odpusćanje. Ravno tako je z Lahí. Sicer Lahí niso šli vasovat k Abesincem, ampak v škodo so jim precej hodili, zdaj pa hočejo tepeni Lahí, da bi zmagalec Menelik Lahe prosil za odpusćanje, ker se je branil, in da jim da še lep kos dežele. Menelika se vé luna ni trknila, da bi sklenil tak »častni« mir, ampak zahteva 12. milijonov vojne odškodnine in pa to, naj Lahí gredo od koder so prišli, drugače jim bo še malo uro navil. Na Menelikovi strani so sedaj tudi mohamedanski prebivalci sosednjih pokrajin, dervíši po imenu. In ti Lahom precej nagajajo. Bomo videli kaj bo iz te moke. — Toda v Italiji sami so prišli na sled novim, velikim goljufijam. Hoteli so generala Baratjerija postaviti pred sodišče. Toda glej kleka, kako ga bodo tožili če nimajo nič pisanega proti njemu. Tudi staremu Krispiju so hoteli pravdo nakopati na vrat. a šment, tudi proti Krispiju ni bilo nobenih papirjev. Krispi namreč, jih je lepo poskril, da ne bi prišle na dan njegove goljufije, katere je popolnoma na lastno roko uganjal v Abesiniji. Nobenega poročila generala Baratjerija o bitki pri Adui niso mogli dobiti in sploh nič ne o Afriki. Bog ve, ali bodo vendar Krispiju vrat zavili, silno radovedni smo. Če mu pa še to goljufijo spregledajo, no potem pa je Italija res jama razbojnikov.

Tudi *Angleže* je začelo nekaj tam doli v Afriki srbeti. V Sudanu jim ravno isti dervíši ko Lakom nagajajo. Zato bi jih radi upokorili. Seveda brez vojske to ne bo šlo. 2 milijona že imajo za vojsko, ali predno se bodo res spustili v Sudan, si bodo gotovo dvakrat premislili. Posebno pa, če premislijo, da se jim utegne goditi ko Lahom. Telegram je sicer poročal, da so v Bulovaju v Sudanu divjaki pomorili nekaj Evropejcev, pa brz ko ne je to le mala sleparija, da bo potem Angleška imela vzrok za vojsko.

Čudno je to, vse hiti od doma iskat sreće, a doma noče nikdo v miru ziveti. Tudi *Španska* kakor smo že večkrat omenili, se v Ameriki na otoku Kubi bori za prazen nič. Španjci so bili zadnje dni večkrat tepeni,

general Vajler misli odstopiti, ker je zgubil vse upanje na zmago. Severoamerikanska vlada pa je pripoznala Kubo kot samostojno deželo. Po Španiji neté prostozidarji sovraštvo proti Ameriki, da bi tako spravili domovino v zadrego in nevarnost in potem sami prišli do vlade. Domoljubni Španci pa se zares pripravljajo na vojsko z Ameriko. — Torej prerokujem jaz: vojska bo če ne v Afriki, pa v Ameriki, bo pa bo. Samo če sem jaz prerok, utegne to res biti. Ker pa nisem, zato pa menda tudi vojske ne bo. Če pa bo, bom pa prihodnjič povedal.

Kaj je novega po Slovenskem ?

Kranjsko. Fara Kokra se je podelila ondotnemu č. g. upravitelju Ant. Nemecu. — Država je dovolila za vodovod v Bezuljaku nad Cirknico 3000 glđ. podpore za bodoće leto. — Dobrovćanje, Pograjci in Horjulci žele, da bi se železnica Ljubljana-Vihnika gradila po njihovej dolini. Škoda, da so se še-le sedaj oglasili, ko so načrti za progo po močvirji mimo Brezovice že izdelani. — V Martinjaku je 16. marca umrl 7. solec Jožef Skuk. Bil je blag, miren in priden mladenič. N. v m. p. — Služba božja na Šmarni gori se bode v velikonoćnih praznikih in pozneje ravno tako oskrbovala, kot poprej, ko je bil duhovnik gori. Sv. maša bode vsako nedeljo in praznik ob navadni uri. — V nedeljo 22. marca so imeli deželno zbornski volilci v Starem Trgu poleg Višnje gore shod. Deželni poslanec dr. Ign. Žitnik je poročal o delovanju deželnega zbora Kranjskega v zadnjih letih. Koncem govora mu je v imenu volilcev č. g. Dostal izrazil popolno zaupanje, čemur so navzoći živahno pritrjevali. — G. Valentin Korun, gimnazijski profesor v Kranju, je bil na vseučilišču v Gradcu promoviran doktorjem modroslovja. Okrajni zdravnik druge vrste dr. Iv. Vavpotič v Novem mestu je imenovan okrajnim zdravnikom prve vrste na istem mestu. — Tat je vlomil na tihó nedeljo med službo božjo od 10. do 11. ure v farovž v Št. Vidu nad Cerknico. Odneseł ni nič posebnega. — Cesar je podaril »Glasbeni Matici« povodom njenih koncertov na Dunaju 400 glđ. — Dne 23. marca bil je za županijo Oslica, katera obsega tri župnije, Leskovica, Stara- in Nova Oslica, zopet voljen županom A. Telban. Vsled tako daljne zveze je za leskovsko faro obćevanje z županstvom jako oteženo, in umestno bi bilo, ko bi se ta ločila od županije Oslica in se pridružila, postavim, županiji Trata. — Presvitli cesar je z odlokom z dne 19. marca potrdil zakon gledé preložitve okrajne ceste Trzić-Podbrezje pri Kovorju. — Pri volitvi v meščansko korporacijo v Kamniku je zmagala katoliško-narodna stranka. — Stroški za električno razsvitljavo v Ljubljani znašali bodo 400.000 glđ. in sicer stavbe in dela, katera ima mestna občina oskrbeti v svoji reziji, 78.613 glđ., stroški za parne kotle, stroje, akumulatorje, elektrovodno mrežo ter sploh za dela in reči, katere ima oskrbeti tvrdka Siemens & Halske

321.387 gld. Letni dohodki električne naprave proračunani so na 64.380 gld., letni stroški na 62.900 gld. in bi torej bilo letnega prebitka 1480 gld.

Koroško. V Smarjeti v Rožu se je obesil tamošnji učitelj Lauseger! Gnal ga je v tako žalostno smrt strah pred preganjanjem. Iz istega vzroka vzelo si je na Koroškem življenje že več učiteljev, kar je pač najbolj značilno za zmedene koroške šolske razmere. — Župnijo sv. Lovrenca v Celovcu je dobil č. g. Anton Mikuláš, dosedaj ekspozit v Rajbelnu. — Celovski porotniki obsodili so na smrt 74 letnega prevzitarja I. Kopp iz zgornje labodske doline zbog zavratnega umora. Zamešal je strup v jed, da bi zastrupil svojo sinaho. Jedla sta od jedi otroka; deklica je umrla, fanta so še rešili. — Na župnijo Čače je prezentovan tamošnji provizor čast. g. Fr. Havliček. Č. g. S. Jörg, kaplan v Hüttenbergu je promeščen v Št. Jur ob Št. Vidu za provizorja, č. g. V. Janku, provizor v Löllingu, kot kaplan v Hüttenberg. V Št. Pavlu je umrl č. o. Bert. Kumer, O. S. B., star 31 let. N. v m. p. — Celovski župan dr. Posch je vsled napadov v seji občinskega sveta radi nerednega gospodarstva odložil svojo čast. — Bekštanjaska posojilnica je imela prometa 1895. l. 186.853 gld.; posojilnica v Glincah 95.075, a posojilnica in hranilnica v spod. Dravbergu 93.174 gld. Vse tri lepo napredujejo.

Primorsko. Novi škof tržaski bode skoraj gotovo goriški prost in državni poslanec Jordan. Listi poročajo, da škof poreški Dr. Flapp, ne mara iti v Trst. — Iz Gradiške se poroča, da je dne 21. t. m. umrl v Tapogliano grof Viljem Pa ce, nekdanji deželni glavar goriški. Pokojnik se je narodil dne 15. marca 1819. — Preč. gospoda Jozefa Poljska, župnika v Prvačini, je na praznik sv. Jozefa, med sv. mašo obšla slabost, tako da je izgubil zavest in da ni mogel svete daritve dokončati. Prenesli so ga domov, kjer mu je slučajno pričujoči zdravnik g. dr. Fr. Rojic kri pušcal. Kakor smo slišali, se je g. župniku zboljšalo. — Porotne obravnave v Gorici se pričnejo 20. aprila. Predsednikom je odločen Pavel Sbisa, njega namestnikom dežel. sodišča svetovalca Josip Gorjup in Ambr. Flegar. — V poslanski zbornici je pozival poslanec Klun vlado, naj izvede odredbo naučnega ministerstva, ki veli, da mora mesto Gorica zidati Slovincem šolo v središču mesta. V slučaju neposlušnosti naj nastopi pretilno pot. Tudi za slovensko mestno šolo v Trstu se je potegnil isti poslanec. Bo kaj izdalo? Teško! — Denarja na mernike ima Gorica, dasi vedno joče vladi in Slovincem: denarja ni. Gledišču je dovolilo 1500 gld. podpore. Kar nebroj stotnic. V Morellijevej ulici misli mesto odpreti laški otroški vrt, novo past slovenskim otrokom. Dan ali drugi bomo čitali: mestni zastop goriški je dovolil več tisočakov podpore italijanski vojski v Afriki. Bi nas ne znenadilo. — Urednika »Naše Sloge« g. Matko Mandiča so tržaski porotniki obsodili v dva-mesečno ječo. Porotniki so bili razven jednega vsi Italijani. — V Štanjelu nastopil je že svojo novo službo gospod vikar Josip Štanjar, bivši kapelan v Kamnji pri Ajdovščini. — Čast. gospod Josip Grgolet, prejšnji vikar v Štanjelu, šel je pa v pokoj v Gorico. — Dopol-

nilne volitve deželno-zberskih poslancev v Istri, namestu Mandiča, Jenkota in Kozulića, bodo meseca maja. — V občini boljunski (pol. okraj pazinski) bodo občinske volitve še ta mesec. Veliko upanja je, da pride občina v domače roke.

Misijoni.

Pregnaneec v Sibiriji.

Ruski car ima pod svojo oblastjo velik del Evrope a tudi skoraj vso severno Azijo. Ta del Azije se imenuje Sibirija. Ker leži visoko na severu, vlada tukaj jako hud mrz. Zato so te velikanske pokrajine le malo obljudene. Ruska vlada pošilja v te žalostne kraje ljudi za kazen v pregnanstvo. In teh je jako veliko. Od leta 1865 do 1875 so jih poslali povprečno vsako leto okoli 60 tisoč. V zadnjem času se je to število zmanjšalo, vendar jih mora tudi sedaj, kakor se poroča, vsako leto najmanj 10.000 zapustiti domovino ter se podati daleč od svojih domačih v kraje, kjer je še po leti le malo noči, da ne bi zmrzovalo. Med temi so tudi katoliški duhovniki, ker jih na Ruskem hudo preganjajo zaradi katoliške vere. To je sicer za duhovne jako britki kelih trpljenja, za uboge pregnance pa neprecenljiva dobrot. Duhovniki namreč ne pozabijo na svoj poklic in izkazujejo nesrečnim prebivalcem dušne in telesne dobrote ter jim kolikor mogoče olajšujejo njih žalostno stanje.

Med mnogimi duhovniki, kateri so bili pregnani v Sibirijo, zasluži posebno prost Gromadski, da opišemo njegovo življenje. Rojen je bil ta mož v Gitomiru na Ruskem, kjer njegova mati še zdaj živi. Ko je zdelal latinske šole, lotil se je bogoslovja. Posvečen za duhovna, je dobil službo duhovnega pomočnika v nekem mestecu blizu svojega rojstnega kraja. Bil je goreč katoliški duhoven in zato se je zdel razkolni ruski vladi nevar. Pregnali so ga v Sibirijo in sicer v mesto Tomsk. Ko so škof, pod katerih oblast spadajo ondotni kraji, zvedeli o njem, so ga imenovali župnikom. Njegova župnija je tako velika kakor 12 ljubljanskih škofij. Ljudij ima sicer malo, toda, ker so raztreseni po tako velikanskem prostoru, jih v enem letu niti jedenkrat ne more vseh obiskati. Mnogo jih je, ki že po več let niso videli duhovnika. S kakimi občutki pozdravijo taki po dolgem, hudem času njegov prihod, si mi niti misliti ne moremo. Gromadski sam nam popisuje to v pismih do svoje matere s temi besedami:

•Leta 1871. sem prišel na breg reke Kame. Ginjaivo je bilo veselje revnih prebivalcev, ki so čez dolgo časa zopet videli duhovnika in dobili priložnost prejeti svete zakramente. Saj so živeli več let brez te duhovne tolažbe. Kako pobožno sem molil, ko mi je donelo namesto petja in orgelj jokanje na uho. Ljudje so namreč od veselja jokali in na glas hvalili Boga, da jim je podelil milost, biti pri sveti maši. Včasih so tudi zapeli, toda njih glasovi so bili tako pretresljivi, da sem se večkrat sam začel jokati. Britko mi je bilo pri srcu, ko sem moral gledati njih žalostno osodo. Krstil sem več

otrok, nekatere stare štiri do pet let. Tudi sem poročil več parov, kateri so popred živeli v divjem zakonu, ker niso imeli duhovnika, da bi jih poročil.

V nekem drugem pismu pripoveduje: »Ravnokar sem se vrnil z dolgega jako težavnega misijonskega popotovanja, katero je trajalo šest mesecev. Obhodil sem nad deset tisoč kilometrov. Snega je bilo toliko, da so se konji do ušes vanj pogrezali. Ko sem se vozil na majhnih saneh po gozdih in planjavah, obdanih od sneženih gora, sem molil in se tudi na Vas spominjal, ljuba moja mati. Vse okrog je bilo tiho, samo zvonci na konjskih vratih so glasno žvenketali. Na tem popotovanju sem krstil okoli 100 otrok, poročil 20 parov in spovedal več tisoč ljudi. Nekateri teh, ki so živeli že več let brez svetih zakramentov, so umrli kmalo potem, ko sem jim dal sv. odvezo, kakor da bi bili čakali samo na to božjo milost. Nekateri so bili bolni, ko sem prišel do njih, toda ko so sprejeli sv. zakramente, so zadobili na čudovit način zopet zdravje.

Nekega dne sem bil na poti proti samotni vasi, kjer ste stanovali dve katoliški družini in več neoženjenih mož. Pot me je peljala mimo vasi Vizole. Tu me zagleda kmet, ki je ravno slamo peljal domov. Hitro stopi bliže in povpraša mojega voznika, kdo da sem. Ta mu odgovori: »Katoliški duhoven.« Še neverjeten stopi k meni in me pozdravi: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« Jaz mu odgovorim: »Na veke! Amen.« Komaj zasliši moj odgovor, spusti klobuk in rokavice na tla in stoji nekaj časa nepremakljivo. Na to pa dá duška svojim občutkom. Ni jokal, ampak kričal je razburjen, in tudi jaz nisem mogel solz zadržati. Takoj izpreže konja in dirja v vas oznanit veselo novico. Kmalo sem zagledal tropo ljudi, ki mi je naproti hitela. Matere so vzdigovalle svoje otroke, da bi prej dobili moj blagoslov. Poljubovali so mi roke, nekateri tudi moj plašč. Na to so me pogostili, kar so najboljšje mogli. Vsak mi je ponudil, kar je imel, in je mislil, da za me nobena stvar ni dosti dobra. Več dni sem moral pri njih ostati in sem krščeval ta čas otroke, blagoslovil pokopališče in pokopal ubozega vaščana, katerega bi bili morali sicer brez duhovna zagrebsti. Ko sem vse spovedal, sem jih skupno obhajal, jih potolažil, kolikor se je dalo in nato jih zapustil. Pri mojem odhodu so vsi jokali; tudi meni so se zopet vliše solze.

Veliko tolažljivega in spodbudnega je pri takih obiskih videl »oče Gromadski«, tako so ga namreč imenovali vsi njegovi farani; vendar so tudi njega napadale najhujše bolezni sibirskih pregnancev, namreč domotožje, srčno hrepenenje po domovini, po domači hiši, po prijateljih in stariših, od katerih so bili tako daleč oddaljeni in katerih naj bi nikdar več ne videli. Sam piše svoji materi: »Velikokrat se mi toži po ljubljoni domovini in napada me malosrčnost; taki trenutki so za me težka poskušnja. Vendar v vsem naj se zgodi božja volja! Danes sem bil posebno pobit in žalosten; toda pri pogledu na podobo križanega Zveličarja, katero so mi iz Rima poslali, sem daroval Jezusu svoje bitko domotožje in strašno samoto. Zvečer sem prejel Vaše

pismo, katero je bilo polno tolažbe, in čutil sem, da Bog pošilja žalost kakor veselje. Njegovo ime bodi čiščeno!«

V pismu do neke gospe, dobrotnice misijona, popisuje oče Gromadski bolj natanko razmere, v katerih prebiva. Ker se iz teh vidi, s kolikimi težavami se ima ubogi misijonar boriti, hočemo tudi tega priobčiti. Glasi se tako:

»V kratkem bom moral iti na altajske gore, da tam previdim s tolažili svete vere svoje uboge brate. Snega je letos toliko, da so vse poti zapadene in da moram čakati, dokler ne nastane južno vreme. To leto je zelo žalostno, zima nenavadno ostra in dolga. Druzega februarija sem bil poklican k nekemu umirajočemu. Uro za uro smo se vozili po gozdu in smo večkrat zašli. Čudež je bil, da smo na vse zadnje vendar dospeli na pravo mesto. Prišli smo, hvala Bogu, ravno še o pravem času, da sem bolnika previdel. Bila je to res grozna noč. Lahko si mislite, kako strašanski mrz je bil, ako vam povem, da so našli drugo jutro osemdeset ljudi zmrznjenih.

Vendar je hud mrz v mnogem oziru boljši, kakor če nastane hipoma južno vreme. Takrat zdivja namreč povodenj, večina hiš je pod vodo in mnogo ljudi utone. Nevarno je podati se čez sibirske reke, kadar so narastle. Neka uboga mati je skušala rešiti otroka, kateri je padel iz čolna, v katerem je iskala vsa družina zavetja pred povodnijo. Pri tem jej pade še mlajši iz roke in izgubila je oba. Drugi dan sem videl, kako so peneči valovi konja z jezdecem vred potegnili za seboj. Rešitev je bila nemogoča. Še mnogo, mnogo bi vam lahko povedal o naših težavah, toda popisovanje bi bilo vedno jednako, ker se ponavljajo vedno iste nevarnosti.«

(Nadaljevanje prihodnjé.)

Listek.

Skrinjar in njegov hlapec.

(Postna alika.)

Tisto zimo, ko je tudi v naši vasi hripa, ali kakor so jo zdravniki krstili »influenca«, potrkala na marsikatera vrata, tedaj jih je precej moralo zapustiti ta božji svet, ker take, ki se za hripo niso dosti zmenili, je kaj hitro obiskala še plućnica in jih spravila v krtovo deželo. Posebno stari ljudje so precj mrlí.

Nekega dne pa se po vasi raznese novica, da sta se morala vleči krčmar Skrinjar in njegov hlapec. Ta hlapec Matija je bil prav za prav le dninar in je dolgo dolgo prej služil pri Skrinjarju, potem pa je vzel malo hišico z nekaj majhnega travnikov in njiv v najem. On in njegova žena Meta sta silno varčevala, zlasti sedaj, ko je bil njun jedini sin pri vojaki in si dobra stara dva nista mogla drugače pomagati, ko da sta mu včasih poslala kako krono za poboljšek, katero sta si sama pritrkala. Tudi lanska žetev je kaj slabo izpadla, ker so

miši večino žita uničile. Zato je bila ravno to zimo pri Matiji huda revščina in na, zdaj se ga loti še bolezen. To je bila pač huda poskušnja, ko niti za sol in kruh nista imela, pa je zdravnik ukazal to in ono. Kje naj vzame denar za zdravilo in kurjavo?

V tej sili se je Meta večkrat zatekla k stari Barbi, ki je prebivala na drugem koncu hišice in ki je ravno toliko imela, da je skromno živela. Ta Barba je bila silno usmiljenega srca in prav rada je kaj posodila ali pa celo podarila revnemu Matiji in Meti, če je le sama kaj imela, če pa je tudi njej usel drobiz, tedaj so se vsi skup tolažili in prosili Boga, naj jim kako preloži to nadlogo.

Barbi pa ni vedno tako pičila hodila, ampak njega dnij, ko ji je mož se živel, sta gospodarila na lepem posestvu. Pa nesreče, zidje, oderuhi in sleparji pripravili so ju ob vse in še taki, ki bi bili jima lahko pomagali, gledali so le na svoj dobiček. Ko ji je mož umrl, je Barba postala revna vdova, ki pa je vedno nosila kaj radovoljno svoj kriz in si vkljub vsem prevaram obrnila dobro srce. Če je le mogla, je pomagala takim, ki so bili še bolj revni ko ona, zlasti pa našemu Matiji in Meti. Z nikomur ni živela v sovraštvu in tudi zdaj se ji je smilil bolni krčmar Skrinjar, in prav nič mu ni te nadloge privoščila, kajti, če bi bil Skrinjar komu toliko hudega naredil, ko je njej, ne vem, če bi bil kdo tako potrpežljiv in prizanesljiv, ko stara Barba. Ko je namreč Barbino in njenega moža posestvo prišlo na boben, bi ju bil lahko Skrinjar, ki je imel dobro napolnjenega mačka, rešil, a trdosrčni mož si je celo njiju nesrečo obrnil v svojo korist, kar gotovo ni bilo lepo zanj.

Skrinjarju je moralo biti precej slabo, ker poklicali so zdravnika iz mesta, voz za vozom je pripeljal sorodnike, ki so hoteli pozvedeti, kako mu je in tudi usmiljeno sestro so dobili iz bližnjega mesta, da je stregla bolniku, ki je bil pri svojih 60 letih doslej še precej trden. Zato pa tudi Skrinjarju nič ni bilo tako hudo, ko da je moral skleniti tesno zvezo s posteljo, a tudi o smrti ni hotel nič slišati. Zato je imela usmiljena sestra pri njem hude ure.

Bolnega Matija pa ni nihče obiskal. Kdo se pač zmeni za reveža? Le stara Barba mu je skazovala to delo usmiljenja in dejala, naj pošljejo po Gospoda nebes in zemlje. Rekla je: »Če bo prejel Jezusa v presv. Zakramentu, bo dovelj srečen in več pa tudi cesar v svoji bolezni ne more dobiti, kakor svojega Boga.« Matija sicer še ni bil nič posebno slab, a pameten se mu je zdel ta svet in zato je dejal, da hoče jutri, to je v četrtek, račun narediti sam s seboj in s svojo dušo, da potem prejme v petek sv. popotnico.

Tudi Skrinjarju so prigovarjali, naj se da prevideti. Pa kaj se je zato zmenil, da si je bil sv. spovedi drugače potreben, ko pa Matija, celo zaropotal je nad svojo ženo, ko ga je nato opomnila. To je vedel župnik, to je vedela njegova žena in tudi usmiljenka in zato so prav vneto molili, da bi se mož vendar dal prevideti. Žena pa ga je tudi spomnila, naj povrne škodo, ki jo je storil nekdaž Barbinemu možu.

»Zato, kar sem Barbi in njenemu možu naredil, me po nobeni postavi ne morejo kaznovati«, odrezal se je Skrinjar. »To je bila kupčija, to je bil dobiček, pa nič družega ne. Družega pa tacega nisem storil, da bi se moral spovedati.«

Drugič ga zopet usmiljena sestra opomni: »Meni se zdi, da se vam samemu ta stvar vendar ne zdi tako majhna in da ni vse prav in jaz bi na vašem mestu vendar le to duhovniku povedala, da bi on razsodil.«

On pa odgovori: »Župnik že vse to ve. Barba in njen mož sta hotela tekmovati z menoj, ker jaz sem bil preje jedini krčmar v vasi. In mislim, da ni nič čudnega, če jima jaz pri njih delu nisem na roko šel. Po raznih nesrečah prišlo je tako daleč, da sem tudi jaz videl, da se ne moreta vzdržati. Župnik jima je hotel pomagati, zato me je prosil, naj mu posodim denarja. Denarja ne posodim, dajal sem mu, pa oni travnik pri potoku kupim od Matije, ker mi je tako všeč in blizu mojega posestva. Tako je moral priti Barbin mož k meni, ker mu nikdo ni hotel dati denarja in mi ponuditi oni travnik. Kako se je mož ustrašil, ko sem mu 300 gl. manj ponudil, ko je bil travnik v resnici vreden! Še sedaj ga vidim, kako je prosil in jokal in tarnal pred menoj. Mirno sem mu dejal, da na travnik lahko še počakam, ker prejali slej bo vendar le moj, ne dam pa nič več, kolikor sem obljubil. Kaj je mož hotel, vzel je denar, katerega sem mu naštel in tako sem po ceni prišel do lepega travnika. Pa to naj bi bil greh?«

»Skrinjar, ali ste morda že kaj slišali o vnebovpijočih grehih?« vpraša sestra.

»Kaj, vnebovpijoči grehi«, zarohni mož, »to so vse druge stvari, o tem mi pa le molčite!«

Molči nekaj časa, toda vest mu ni dala miru in slednjič spregovori: »Da pa ne mislite, sestra, da sem jaz skopuh, vam nekaj povem, cesar še nikomur, niti svoji ženi nisem povedal. Enkrat se mi moje ravnanje z Barbinim možem vendar ni popolnoma pravilno zdelo, in zato sem hotel stvar poravnati. Odposlal sem skrivaj 50 gl. v mesto, kjer so nabirali za nek dober namen. Pa kaj se zgodi? Predno preteče teden, pride moj denar nazaj in bilo je pripisano, da so že dovelj nabrali in da je moj denar došel prepozno. Zopet sem odposlal petdesetak, ko so dobri ljudje nabirali neki revni deklici za balo. Toda predno je moj denar došel na pravo mesto, je bila deklica že v samostanu, ker ji je neki dobrotnik oskrbel vse potrebno in zopet je priromalo mojih 50 gl. nazaj. V tretjič hotel sem 50 gl. podariti, pa zvedel sem, da je isti, komur sem jih namenil, nič vreden človek in nevreden vsake podpore. No, in tedaj se mi je zelo, da Bog mojega denarja noče, ker pri nakupu onega travnika nisem storil nobene krivice. Vsekako pa se mi je cela ta stvar silno čudna zdel.«

Sestra nekoliko časa pomisli in spregovori: »Skrinjar, ali vam smem povedati, kaj jaz o tej stvari mislim?«

»Zakaj pa ne«, odgovori mož.

In mirno prične sestra: »Ljubi Bog zato ni hotel vašega denarja, ker ta donar gre Barbi, katerega moža ste na led speljali, ko ste njegovo zadrego sebi v korist

obrnili. S 50 gid. pa ta škoda ni povrnjena, ampak povrniti bi morali vso vsoto, za katero ste ga opeharili. To bi bilo zadoščenje in popravljenje storjene krivice.»

•To se pravi, jaz naj bi Barbi izplačal 300 gid., za kolikor sem takrat travnik prepoceni dobil? Tega pa že ne, tako neumen pa nisem«, zavrne jo Skrinjar.

Sestra je sprevidela, da je vsaka beseda le bob v steno in zato je sklenila prav vneto moliti za izpreobrenje, zlasti ker je Skrinjar veljal kot pošten, veren mož in skoraj gotovo ni imel nad seboj druge take stvari, katera bi bila na poseben način obteževala njegovo vest, in je le pri tem svojem nelepem činu se dal zapeljati od zavisti, skoposti in častilakomnosti.

Pa poglejmo, kako se godi ubogemu Matiji? Slabo, prav slabo. Zelo se mu je shujšalo. Poslali so po duhovnika in bolnik je opravil dolgo spoved. Drugo jutro potem, tako so se domenili, naj bi prejel sv. popotnico. Ko po župnikovem odhodu Meta vstopi, jo ogovori Matija: •Veš Meta, zdaj sem se spovedal, a nekaj moram se poravnati in pri tem mi boš gotovo rada pomagala, sicer bi jutri Jezusa ne mogel prejeti z mirno vestjo.»

Zena ga začne tolažiti in pravi: •O, Matija, kaj bi pač takega bilo? Saj sva že 40 let vkup in poznam te kakor sebe in zmeraj si bil pošten. No, pa le povej, kaj naj storim?»

•Glej, Meta, ko sem bil še neoženjen in sem služil pri Skrinjarju, se ga je mož enkrat malo navlekel, in — bilo je ravno o St. Janžu — v tej meglenosti je izplačeval posle. Meni je naštel moj denar pa goldinar preveč. Ker sem si mislil, da je dovolj bogat in pa z menoj tako robat in surov, mu tega goldinarja nisem vrnil. Ščasoma sem vse to pozabil. A danes po noči, ko sem si spraševal vest, prišlo mi je tudi to na misel in silno me je težilo, dokler se nisem spovedal. Toda se zdaj nimam miru, dokler ne bo denar povrnen. In zato te prosim, ljuba žena, pojdi k staremu Skrinjarju in mu povrni oni goldinar.»

•Nič rada ne storim tega, ker Skrinjar je osoren mož«, odgovori žena, »pa vendar bom storila po tvoji volji in sicer zdaj precej.»

•Ali pa imaš tudi toliko denarja, Meta? Goldinar, to je v naših časih že precej.»

•Nič te naj ne skrbi«, reče Meta malomarno ter gre iz sobe. Toda zunaj postoji in se zamisli, kje bi pač dobila goldinar, ko vendar ni imela niti evenka pri hiši? Tu se spomni stare Barbe in jo poprosi jednega goldinarja, ter ji tudi pové, čemu ji bo. Barba pa v svoji dobrodušnosti da zadnji goldinar, ki ga je še imela in pravi: •Sedaj sicer nimam tudi jaz nič, pa Bog nas ne bo zapustil. Recite Matiji, da ga pozdravim in mu telim, da skoro ozdravi.»

Kake četrte ure pozneje zahteva Meta, da jo pusté k Skrinjarju. Seveda ji tega domači niso hoteli takoj dovoliti, toda ker ni odnehala, so jo peljali k bolniku. Ko je tudi sestra zapustila sobo, tedaj pove, kar ji je mož naročil in popisuje Skrinjarju, kako se je Matija bal smrti in sodbe, ker se ni vsega poravnal, in prosila je bolnega krčmarja v moževem imenu, naj odpusti.

Ihteč položila je goldinar na mizico poleg postelje in pomolila svojo suho roko bolniku, rekoč: •Kaj ne, Skrinjar, vi odpustite Matiji?« Skrinjar je poziral in poziral, solze so mu silile v oči in krepko stisne Meti roko v znamenje, da odpusti njenemu možu. •Bog vam stotero povrni, Skrinjar«, reče žena veselo, »in naj vam da kmalu ljubo zdravje.« Ko pride Meta domu in Matiji vse pové, se mu je kakor kamen odvalilo od srca, in bil je vidno vesel.

Ko je Meta odšla, je Skrinjar gotovo več ko dvajsetkrat obrnil goldinar sem in tja in ko ga je tako ogledoval, jelo se mu je srce topiti in začel je krepko ihteti. Ko sestra vstopi in ga vidi v takem stanju, ga začudena vpraša, kaj mu je. •Nič, nič«, odgovori mož, »le po gospoda župnika mi pojdite, pa le naglo, se imava nekaj pomeniti.« Žena krčmarjeva in sestra sta se čudno pogledali, pa Skrinjar pravi: •Da, da, tako je, ne blede se mi ne; pa še danes naj gospod župnik pride.« Kdo je to pač raje spolnil, ko dobra krčmarjeva žena?

In Skrinjar je opravil skesano in dobro spoved, ko je bila ta končana, prosi župnika, naj še malo počaka in ukaže poklicati ženo. Potem pa pravi: •Zdaj moram popraviti, kar sem takrat Barbi in njenemu možu storil krivice pri nakupu travnika. Za 300 gid. sem ga takrat opalil, ker je bil v hudi stiski. Če pa računam še obresti od onega denarja za toliko let 200 gid., potem je to 500 gid., ki jih moram povrniti.»

•S tem bo Barba prav gotovo zadovoljna«, pravi župnik, »in vi ste tudi potem lahko mirni, ker ste vse poravnali.»

•Toraj, le koj prinesi denar«, veli Skrinjar svoji ženi, »in daj ga gospodu župniku, da ga izročé Barbi in potem bom imel zopet mirno vest. Kaj ne, vi, gospod župnik, pa bodete v mojem imenu prosili odpusčenja?»

•Prav rad to storim«, reče župnik in že je žena prinesla denar, ter ga dala župniku.

•Zdaj moraš pa še kaj dati Matiji in Meti, ker če bi mi ta dva ne bila odprla oči s svojo poštenostjo, bi bil morebiti jaz v pekel prišel. Daj jima 10 gid., pa vsak dan naj pride Meta po vina in jedi za moža, da kmalu ozdravi.»

Kako se je stara Barba začudila, ko ji župnik prinese toliko denarja. Ni ga hotela vzeti in šele, ko ji je župnik prigovarjal, je denar vzela. Ko jo je župnik zapustil, je pokleknila in prav pristrčno zahvalila Boga za prejeto dobroto in pa za povračilo malega posojila. Tudi Matiji in Meti je dala koj 200 gid., da jima pomaga v njihju revščini.

Drugo jutro je župnik obhajal i Skrinjarja i Matijo. Oba sta bila vsa srečna in v obeh hišah si našel pravi mir in pa udanost v voljo božjo. Tega pa je bilo obema najbolj treba, ker njune ure so bile stete. Pobožno sta oba umrla čez nekaj dnij in sta prejela, kakor smemo upati, zaslužno plačilo v nebesih. Po končanem delu velikega tedna čaka ju gotovo dan večnega vstajenja.

Narodno gospodarstvo.

Prva kmetijska zadruga.

V nedeljo dné 15. t. m. se je osnovala prva kmetijska zadruga na Kranjskem in reči smemo, prva na celem Slovenskem. Zadruga ima deleže po sto gl. Takoj prvi dan je pristopilo 75 zadrudnikov, ki so izbrali izmed sebe 15 članov načelstva, 5 članov nadzorstva in 5 razsodnikov.

Temelj je položen in blagi stavitelji, mej njimi vzlasi č. g. župnik A. Ramoveš in neutrudni g. učitelj Fr. Jaklič, gledajo z opravičeno nadejo v bodočnost, da se kmalu dvigne na tem temelju krepka, trdna stavba kmečke organizacije v dobrepoljski dolini. K ustanovnemu sbođu je prišel iz Ljubljane č. g. dr. Janežič, ki je v poljudnih besedah načrtal namen in sredstva gospodarske zadruge.

Ko so se zbrani moške razgovarjali o zadrudnih pravilih, so prišle razne izvirne in duhovite misli na dan. Omenjamo le jedno: vri mož sproži misel, naj bi zadruga prevzela tudi zavarovanje, ker zdaj gre mnogo huđu zasluženih kron v žaklje judovskih zavarovalnic. Vsi so z veseljem pozdravili ta predlog, seveda ga jedna sama zadruga se ne more izvršiti. Ko bi pa cela dežela imela zadruge, bi se ta koristna ideja dala uresničiti.

Pametna je bila tudi zahteva, da bi zadrudno razsodništvo sodilo prepire za meje in mejnike.

V načelnistvo so bili voljeni: A. Ramoveš, Franc Znidaršič, Ivan Kralj, Ivan Štupnik, Jernej Strnad, Mat. Ksplan, Jos. Gorsič, Jan. Erčul, Jan. Adamič, Josip Zlatorepec, Franc Jaklič, Jan. Krizman, Alojzij Vdovič, Anton Jakopič, Janez Pregelj.

V razsodništvo: Ant. Blatnik, Josip Perjatelj, Josip Hren, Franc Berdavs in Janez Sporar.

V nadzorništvo: Franc Traven, Jan. Znidaršič, Franc Erčul, Josip Stih in Jernej Marolt.

Zelež obilo sreče in božjega blagoslova dobrepoljski zadrugi, izražamo le še trdno upanje, da se kmalu tudi drugod po Slovenskem prične zadrudno gibanje. Bog daj, da kmalu priraste novi zadrugi mnogo sestic v prid in blagor poglavitnega stebra našega naroda, — namreč kmečkega stanu. Geslo nam bodi: V vsaki večji občini se oživi posojilnica in za njo — kmetijska zadruga!

Razne novice.

(Katoliško društvo rok. pomočnikov v Škofji Loki) je društveni praznik sv. Jožefa slovesno obhajalo. Ob pol-osmi uri je bilo duhovno opravilo v nunski cerkvi. Skupnega sv. obhajila so se vdeležili društveniki polnoštevilo kakor tudi mnogo mojstrov. Vkljub mnogo nasprotnikov društvo vrlo napreduje. Število udov se vedno bolj množi, akoravno liberalci po mestu lažejo, da društveni denar rabijo duhovniki v svoje namene. Kateri pameten človek bi kaj takega vrjel? Mi se ne zmenimo

za taka obrekovanja ter ostanemo zvesti svojim duhovnim vodjem.

(Iz Domžal.) »Delavec« hoče tudi v našem kraju dobiti naročnikov in bralcev. Pomagajo mu pa nekateri možje iz sosedne fare ter nam vsem dobro znani »notar« domžalski. Kadar list obrekuje kakega duhovnika, zlasti našega častivrednega in neustrašivega g. Strupija, takrat ga nosijo ti ljudje z velikim veseljem okolu. Toda zastoj njihov trud. V naši občini nima družega naročnika nego znanega »notarja«. Mož naj ga sam bere in drugim ne usiljuje. Mi ostanemo katoliško-narodni stranki zvesti, kakor smo pokazali pri zadnjih volitvah, naš list ostane »Domoljub«, ki ima že sedaj 87 naročnikov. To je najboljši dokaz, da liberalne stranke med nami ni.

(Iz Črnege vrha nad Pelhovim Gradcem) nam piše naročnik: Lanski potres nam je tako razrusil cerkev, da jo homo morali podreti in novo postaviti. Dela in stroškov bo veliko. Bodi Bogu hvala, da nam je vlada naklonila precejšno podporo. Dobili smo pogum, tako da smo že pričeli s potrebnimi pripravami. Bog daj srečo!

(Hranilnica in posejilnica v Cerkljici,) kateri je načelnik g. dekan Fr. Kunstelj, je prvo leto prav dobro napredovala. Prometa je imela 67.439 gl. 82 kr. Čistega dobička za prvo leto ima 219 gl. — Gotovo lep začetek!

(Iz Št. Jurja pod Kumom 26. marca.) »Rodoljub«, ki ga v naši fari nihče ne pozna, je v 5. stev. prinesel dopis zoper našega č. g. župnika. Dopisnik hoče farane našuntati zoper dušnega pastirja. Toda svojega hudobnega namena ne bo dosegel. Vse, kar piše, je gola laž in pesek v oči vernemu kmetu. Da č. g. župnik prav postopa nasproti županu Zavrlu, ki se z liberalci brati, to je njegova sv. dolžnost. Hvaležni smo mu tudi radi njegovega delovanja pri zadnjih volitvah. Z'asti bi pa rad dopisnik naščuval Koščane češ: »župnik je kriv, da ne dobite duhovnika, sedaj ko ste farovž popravili.« Kdo se mu ne smeja! Po vsi fari je dobro znano, kaj so mil. knezoškof Koščancem obljubili ter da je č. g. župnik trikrat pismeno njihovo prošnjo priporočal. Naročnike »Rodoljubove« pa pomilujemo, ker morajo prebavljati take laži!

(Kazen božja) Blizu Gradca je šel v nedeljo neki kočar v graščinski gozd, kjer je vkradel 3 $\frac{1}{2}$ m dolgo drevo. Trideset korakov pred hišo je tatu spodletelo, deblo mu je padlo na glavo in ga usmrtilo.

(Razdejane vasi.) V Srbiji se silno množé roparji. Vlada je bila primorana razglasiti hitri sod, vsled katerega vsakega roparja takoj vstrelé. Pa tudi zoper pomagače roparjev so razglasili ostre naredbe. Kjer koli najdejo shranjene naropane reči, razdenejo hišo. Pred kratkem je bilo vsled te naredbe v okraju Usica popolnoma razdejanih nič manj nego 30 vasij.

(Semenj v Št. Petru na Netranjskem.) Zadnji naš semenj je bil dobro obiskan. Nepričakovano veliko se je prignalo lepe živine, kateri je pa manjkalo tujih kupcev. Radi tega ni bila kupčija živahna v nobenem oziru. Naši semnji so se mladi, neznani tujim de. narnim kupcem; potrebno bi bilo te naznaniti i v daljne kraje ter povedati, da imamo pri nas lepo rejeno živino! Pa kaj,

ker je tako malo denarja in se tega za nekatere namene toliko škoda.

(Koliko imajo vladarji na dan?) Cesarjem, kraljem in predsednikom republik ni treba kruha stradati. To nam spričujejo tele številke: Ruski car ima na leto od države največ dohodkov, tako da mu na dan pride nič manj nego 72.000 goldinarjev. Turški sultan ima na dan 48.000 gld., avstrijski cesar 30.000 gld., italijanski kralj 19.000 gld., angleška kraljica tudi 19.000 gld., nemški cesar 24.000 gld., kralj belgijski 4.800 gld., predsednik francoske republike 1.800 gld., predsednik Zveznih držav ameriškanskih pa 420 gld. — Koliko dohodkov ima črnogorski knez, »Domoljub« ne vé. Veliko pač nima, kajti večkrat poročajo časniki, da mu ruski stric pošilja bogate darove, kadar mu okroglega v žepu zmanjka, tako da tudi njemu ni treba jesti ovsenega kruha in polente. — Znano pa je »Domoljubovim« bralcem, da naš cesar skoro vse svoje dohodke daruje dobrodušnim napravam v državi in revežem, tako da ga po vsi Evropi imenujejo le »dobrotljivega cesarja«.

(Meč navade.) Iz Londona poročajo listi 8. marca nastopni dogodek: Kanonik Gore je zadno nedeljo pri pridigi povedal, da je neki tat nevarno zbolel. Mej dolgo boleznijo se je spravil z Bogom in prejel sv. zakramente. Ko je duhovnik molil pri njem molitve za umirajoče, tedaj zasliši iz bolniške postelje glas: »Gospod, pazite na uro!« Duhovnik pogleda na posteljo in vidi tam tatú mrtvega, a v njegovi roki vidi svojo uro. Volja, dejal je govornik, ni bila dovolj močna, da bi se ustavila nagonu roke, toda močna dovolj, da je z glasom oporekal proti tatvini.

(Ljubi gospod cesar!) Devetletni učenec v Rokitnici na Českem je poslal Nj. Veličanstvu dopis, ki se glasi: »Ljubi gospod cesar! Kadar pridejo k nam kadetje in vojaki na dopust, imam nad njimi vselej veliko veselje in želel bi tudi sam vojak postati. Moj oče so bili orožnik, morali so po noči hoditi na stražo, prehladili so se in so zdaj umrli; moja mati tudi. Zdaj imam drugo mater, ki je prav dobra. Podučuje v šoli, uči dekleta plesti. V šoli se učim prav dobro, lahko poprašate g. učitelja. Poljubim Vam roko, ljubi gospod cesar in ostanem Vaš Karol Schmidt, učenec III. r. v Rokitnici.« Iz cesarjeve pisarne so naročili na to okrajnemu glavarstvu poizvedeti o dečkovih razmerah. Gotovo mu bo izpolnjena želja, da cesar vzame mej svoje fante mla-dega korenjaka.

(Vsled strahu pred miško umrla.) V ogerski občini Ratka se je pripetil te dni naslednji dogodek: Žena nekega ondotnega premožnega poljedelca se je hotela podati v bližnjo vas k svoji znanki in je oblekla kožuh. Toda kako se ustraši, ko začuti nekaj živega na hrbtu. Z največjim strahom je vrgla od sebe kožuh in z začudenjem opazila, da je miška skočila izza kosmate podloge. Žena se je tako prestrašila, da je nezavestna padla na tla. Čez nekoliko časa se je zopet zavedla, toda jela je bloditi in vsa zdravniška pomoč je bila zaman. Kmalu nato jo je napala mrzlica. Po preteku nekaj ur je zaklicala: »Miš mi je pregrizla srce« ter se zgrudila mrtva na tla.

(Oče — skopuh.) Krojača Simon Darmonc v Chicagi so nedavno zaprli, ker je silil svoja otroka 12-letnega sina in 13-letno hčer, da sta morala vsak dan hoditi beračit. Vsaki dan sta morala ob ugodnem in neugodnem vremenu tavati po mestnih ulicah in ljudi nadlegovati za denar. Ako sta prišla zvečer domov, morala sta najprej očetu odrtajati naberačeni denar, ako ga je bilo po očetovem računu premalo, bila sta za plačilo tepena in morala brez večerje spat. — Tako je delal s svojima otrokoma oče, ki je imel, kakor se je sedaj skazalo, ko so ga zaradi tega zaprli, več kakor štirideset tisoč gold. premoženja.

(Iz šole.) Mati: »Lansko leto si mi veliko veselje naredil, ker si bil najpridnejši v šoli, letos si pa zaostal.« Janezek: »Nikar ne bodite hudi, mati, ker sem letos vaši veliki prijateljici, Tonetovi materi, enako veselje privoščil.«

(Dobro ga je splačal!) V nekem kopalšču je zahteval gost, ki je hotel drugi dan z družino na sprehod v gore, naj mu drugo jutro pripeljejo dva osla, katera bodo jahali v hrib. Mlad gospodar iz bližnje vasi pripelje drugo jutro ob določeni uri za pot opravljena osla. Gost pride takoj pred hišo, se nasmeja in reče: »No, torej ste vsi trije prišli!« — Gospodarja je zbudila ta beseda, rad bi bil kaj rekel, a premagal se je in molčal. — Zvečer, ko pride družina s sprehoda, pride zopet gospodar iskat osle. — »Koliko sem pa dolžan?« vpraša ga tujec. — »Šest goldinarjev«, pravi gospodar. — »Ali pa ni to preveč, vsaj je določeno pri vas za vsacega osla po dva goldinarja?« — »Prav«, odvrne gospodar, »in trikrat dva je šest, zakaj če sem bil jaz zjutraj osel, ko sem prišel, sem tudi zvečer, ko odhajam.« — Tujec se je spomnil, kako ga je zjutraj pozdravil, zasmejal se je, plačal gospodarja oslov, kar je zahteval in ko je ta odšel, dejal je ženi: »Kmet me je dobro splačal!«

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné 16. aprila 1896 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 21. marcija:	9	59.	51.	8.	46
Graec, 21. marcija:	78.	89.	44.	53.	85.
Lina, 28. marcija:	3.	9.	88.	68.	38.
Trst, 28. marcija:	47.	87.	15	42	86

Tržne cene v Ljubljani.

28. marcija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st. . . .	8	20	Špeh, povojen, kgr.	—	68
Rež, „	7	20	Surovo maslo, „	—	90
Ječmen, „	6	—	Jajce, jedno	—	2
Oves, „	6	90	Mleko, liter	—	10
Ajda, „	6	50	Goveje meso kgr.	—	64
Proso, „	8	—	Telečje „ „	—	64
Koruz, „	5	50	Svinjsko „ „	—	72
Krompir, „	2	60	Koštrunovo „ „ . . .	—	40
Leča hktl.	11	—	Pišanec	—	55
Grah, „	10	—	Golob	—	22
Pizol, „	11	—	Seno, 100 kgr.	2	32
Maslo kgr.	—	90	Slama, „	—	70
Mast, „	—	72	Drva trda, 4 kub. mtr.	6	60
Špeh, svež „	—	60	„ mehka	4	80

Vedno bolj se svet zanima za Kathreinerjevo sladno kavo, zato je tovarna priredila podobo izvornih zavojev, ki jo danes podamo v prilogi ter na njo sl. občinstvo še posebej opozarjamo.

Izjava.

Tem potom prekličem vse, česar sem dolžil g. kateheta Karola Čik-a in obžalujem korak, ki sem ga pri sodnji proti njemu zavoljo svojega sina Ludovika Klavžarja storil, ker sem se i sam osebno prepričal o njegovi nedolžnosti i se je ta tudi sodnijsko dognala.

Radeče pri Zid. Mostu dné 21. marca 1896.

Janex Klavžar
krčmar.

Prevzel sem dobro znano

32 1

krčmo „pri Janžku“

(poprej Gabrijelčič)

na Brezjah pri Mariji Pomagaj

ter se priporočam čast. duhovščini, kakor sploh vsem romarjem za obilni obisk. — Skušal bom vedno postreči z okusnimi jedili z dobrim, pristnim vinom in svežo pivo. Na razpolago imam tudi 40 postelj za prenočevanje, in vozove.

Alojzij Rozman, gostilničar in posestnik.

Zaradi potresa znižane cene!

Luka Vilhar

urar v Ljubljani, Vodnikove ulice, pri
280 12 mesarskem mostu

prodaja kakor bi bila

„Razpredaja“.

Napriložnostnejša prilika za nakupovanje finih zlatih, srebrnih in nikelnastih žepnih ur, stenskih in ur z nihalom, budilnic, verižic itd.

Vsa, tudi najtežavnejša popravila izvršujejo se natančno in zaježno dobro po nizki ceni.

Najnižje cene.

L. Mikusch,
tovarna dobavkov,
Ljubljana, Meštal trg 15.

Preobleke
Popravila

Skrbno
Največji izbor

7 21-6

Takoj vsprejemem

dva jermenarska učenca

A. Košir, jermenar

Kolodvorske ulice št. 30
v Ljubljani.

85 3

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič snižane cene!

IG. HELLER na Dunaju

29 2 II/2 Praterstrasse 49 208 20-2

Zastopniki se iščejo!

Pred ponarejanjem se je treba posebno varovati!

Nj. svetost papež Leo XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponi-ju g lekarnarju G. Piccoltju v Ljubljani pri srčno zahvalo za doposlane jim stekleničice (22-5)

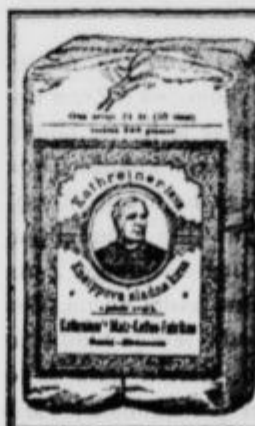
Tinkture za želodec

Imenovan zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham Piccoltjevo želodčno tinkturo, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprlje.

Naročila vsprejema proti po-vezelju in točno izvršuje G. Piccolt lekarnar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Cena jedni steklenici 10 kr.

Kathreiner's
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvorne zavoje z imenom:

Kathreiner

Herbany-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 26 let z največjim uspehom rabljeni, prvi sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slaost do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prilavajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljuje fosforne-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenice je 1 gld. 25 kr., po pošti 29 kr. več za zavijanje. 299 20-8

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi ali, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

te torej vselej izrečno Herbany-jev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je kraven stoječa oblastveno protokelirana varstvena znamka na vsaki steklenici in posebno, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 27 20-17

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VIII, Kaiserstrasse 78 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Liniment. Capsici comp.

18-8 z lekarno Richter-jeve v Pragi 296

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posredno po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kraiko kot 726 70-32

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

IVAN SCHINDLER

Številni stroji in orodja za kmetstvo in industrijo. Stroji in orodja za predelavo žit, stroji in orodja za predelavo lesa, stroji in orodja za predelavo kože, stroji in orodja za predelavo tkanin, stroji in orodja za predelavo železa, stroji in orodja za predelavo drugih kovin, stroji in orodja za predelavo drugih materialov.

Priznana so pravice za vse stroje in orodja, ki so izumljeni in so v uporabi. Stroji in orodja so izdelani v Pragi in v drugih mestih. Stroji in orodja so izdelani iz najboljših materialov in so izdelani s pomočjo najboljših strojniki.

Stroji in orodja so izdelani v Pragi in v drugih mestih. Stroji in orodja so izdelani iz najboljših materialov in so izdelani s pomočjo najboljših strojniki.

Stroji in orodja so izdelani v Pragi in v drugih mestih. Stroji in orodja so izdelani iz najboljših materialov in so izdelani s pomočjo najboljših strojniki.

JKS Predmeti in potrebščine za kavarne, sladničarne, krčmarje, sedlarje. Peronosporabrizgalke patent Schindler.

IX. zvezek: POVESTI Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek so še v zalogi.

3 zlate
15 srebrnih
kolajn.
12 častnih in
priznanih
diplom.

249 8-8

Franc Iv. Kwizda.

Varstvena

znamka.

Kwizdov

restitucijski fluid

c. in kr. priv. označevalna voda za konje.

Cena 1 steklenice 1 gld. 40 kr. a. v.

Rabi se vže nad 30 let v dvernih hlevih; v vojaških in zasebnih hlevih z izrednim učinkom v krepcanju pred in po dije trajajočem naporu, pri izvinjenju udev, strpanosti kit itd., in usposablja konja za urno tekanje.

C. in k. avstro-ogerski
dvorni založnik.

Paziti je na
varst. znamke in
zaključiti le
Kwizdov
restitucijski
fluid.

Glavna zaloga
Okrožna lekarna
v Kerneburgu pri Dunaji.

330 24-19 I.

K. rumunski dvorni
založnik.

Dobiva se v vseh
lekarnah
in
drogerijah
avstro-ogerske
dežele.

Schicht-ovo patent-milo

z znamko „labud“ je
najboljše izmed katerega-
koli mila.

56 16

Po tovarniški ceni.

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 5

naznanja, da bode moral v kratkem svojo prodajalnico izprazniti, ker bode treba radi potresa popravljati. Vsled tega mora svojo zalogo kolikor možno zmanjšati. Prodajal bode torej

od 20. marca do 30. aprila

svoje raznovrstno blago po tovarniški ceni. — Dobil je za polletje vsake baže novega blaga; posebno lepo blago za gvante, židane rute, štof, cajg za hlače itd., sve-tuje torej vsakomur, komur je ležeče

da po ceni kupi 30 3-2

naj nikar ne zamudi to dobro in ugodno priliko.

Po tovarniški ceni.

Posestvo na prodaj

iz proste roke v vasi Zagorica št. 56, fare Dobrepoljske, okraj Vel. Lašče, obstoječe iz hiše, hleva, peča, skednja, vrta in štirih njiv, en del gozda in stelutik. Proda se prav po ceni in plača se tudi na obroke. — Natančneje pové lastnik **Ant. Mavmar** na Velikem Korinju št. 2, pošta Krka, Dolenjsko. 31 2-2

Učenca

ki želi postati krojač, takoj sprejme

Franc Kokalj

36 2-1 krojač
v Sori št. 6.

Agentje,

kateri bi razpečavali pri zasebnih šestkrat odlikovane novonarejene lesene pregibajoče se zastore (Holzrolaux) in drugačne zastore (Jalousien) se iščejo proti visoki proviziji. — Ponudbe z priporočili trdki **C. Kiemt, Jal.-Fabrikant** in Braunau i. B. (Ustanov. 1878). Največja tovarna te vrste izdelkov. 14 (6-5)

R. Pserhoferja

„lekarna pri zlatem državnem jabolku“

na Dunaju, I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhoferjeve

odvajalne krogeljice preje kri čistilne krogeljice imenovane, so staroznane, lahne odvajajoče zdravilno sredstvo. Cena tem krogeljicam 1 škatljica 15 krogeljic 21 kr., 1 zavoja s 6 škatljicami gid. 1-5, po poštnem povzetju nefrankovano gid. 1-10.

Ako se svota vnaprej pošlje velja s poštnino vred: 1 zavoja krogeljic gid. 1-25, 2 zavoja gid. 2-30, 3 zavoja gid. 3-35, 4 zavoja gid. 4-40, 5 zavojev gid. 5-20, 10 zavojev gid. 9-20. (Manj od zavoja se ne pošlje.)

Zahtevajo naj se izrecno „J. Pserhoferjeve odvajalne krogeljice“

ter naj se pazi, da ima vsaka škatljica na pokrovu rdeče tiskano ime **J. Pserhofer**, kakoršno je tudi na navedilu za uporabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferjev
1 lonček 40 kr., franko poslan 65 kr.

Trpotčev sok, steklenica 50 kr.

Balzam za gušo steklenica 40 kr.
franko posl. 65 kr.

Grenka želodčna tinktura

(preje življenjska esenca ali Prške kapljice.)
Lehkotno odvajajoče sredstvo, oživlja in krepi želodec, ter pospešuje prebavljenje.
Stekl. 22 kr., dvanajst stekl. gid. 2-—

Balzam za rane stekl. 50 kr.

Razum tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbijo. Pošiljatve po pošti zvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakaznici), je poštnina dosti nižja, nego pri pošiljavih s povzetjem. 289 (12-11)

Prašek zoper kašelj

škatljica 35 kr., franko poslan 60 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhoferjeva, najboljšo sredstvo za rast las, lonček 2 gl.

Zdravilni obliž za rane

pok. prof. Stendela, lonček 50 kr., franko poslan 75 kr.

Univerzalna čistilna sol

A. W. Bulricha, domače sredstvo proti slabemu prebavljanju. Zavoja gid. 1-—

Učenca

ki želi postati kolar, sprejme takoj

Tine Ločniškar

37 2-1 kolar
v Sori št. 6.

Učenca

kateri bi imel veselje priučiti se umetniškega mizarstva, izrezavanja in risanja — vsprejemem takoj. Isti mora biti poštenih staršev sin, lepega zadržanja in izpolniti 13-15 leto starosti.

A. KOŠIR

35 3-1 umetni mizar
Mautbrücke, pošta Rothenturn
Ober-Kärnten.

700 hrusevih dreves

do 2 metra visokih
ima na prodaj po 10 kr. komad

Jakob Zupan

40 2-1 v Bresju,
p. Izlake, Kranjsko.